

πολιτικῆς καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος καὶ παρέχουσιν ἀπολογία, ἃν εἶνε ἀνάγκη τοιαύτης τινός, πρὸς ὑπόμνησιν εἰς τοὺς ἡμετέρους συμπολίτας, ὅτι οἱ Ἕλληνες αἰσθάνονται καὶ τὴν σήμερον ὡς κατὰ τὰ ἑπτὰ ἔτη τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος τὴν ἐπείγουσαν ἀνάγκην τῆς ἀνκλήσεως τοῦ ὅλου τῶν ἀρχαίων αὐτῶν κτήσεων, οἰκουμένων ὑπὸ ἑκατομμυρίων συμπολιτῶν τῶν, Ἑλλήνων κατὰ τὴν ἐθνότητα, τὴν γλῶσσαν, τὴν θρησκείαν καὶ τὴν φιλοπατρίαν. Ὁ ἀγὼν ἀκόμη ἐξακολουθεῖ οὐχὶ δι' ἐπιβουλῶν ἢ δι' ἐνόπλου δράσεως, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀκοιμήτου ἐκείνης ἐλπίδος ἣτις διακτερεῖ ἔμπνοον τὸν ἐθνικὸν πατριωτισμὸν καὶ διὰ τῆς ἀκαταβλήτου ἐκείνης ἀποφάσεως ἣτις ἀναμένει μόνον περιστάσιν κατὰλληλον ὅπως αἱ ἀξιώσεις τῆς Ἑλλάδος χαραχθῶσι βαθύτατα εἰς τὸν κόσμον. Ἄλλ' ἔνεκα τῆς ἀντιζηλίας τῶν μεγάλων δυνάμεων ὡς πρὸς τὴν ὀριστικὴν κτῆσιν τοῦ μέρους ἐκείνου τῆς τουρκικῆς αὐτοκρατορίας ὅπερ περιλαμβάνει ἀδίκως τὰς ἐν Εὐρώπῃ χριστιανικὰς ἐπαρχίας, ἢ Ἑλλάς θὰ ἡδύνατο ἀπὸ μακροῦ ν' ἀνκλήσῃ τὰ ἴδια ἐαυτῆς. Ὡς δὲ νῦν ἔχουσι τὰ πράγματα τὸ ἀνατολικὸν ζήτημα οὐδέποτε ἀνακινεῖται ὑφ' οἰονδήποτε τύπον χωρὶς ἢ Ἑλλάς ν' ἀποπειραθῇ διὰ τῆς διπλωματικῆς ὁδοῦ ἢ διὰ τῶν ὅπλων νὰ τύχῃ αὐξήσεως ἐδαφικῆς διὰ προσαρτήσεως χωρῶν ἃς πιστεύει ἀνηκούσας εἰς αὐτὴν νομίμως καὶ ὁσίως. Εἰς μάτην αἱ εὐρωπαϊκαὶ κυβερνήσεις παρακελεύουσι τὸ μικρὸν βασιλεῖον νὰ ἡσυχάσῃ καὶ νὰ εὐγνωμονῇ. Οὐτε τὸ μὲν δύναται νὰ πράξῃ οὔτε τὸ δέ. Ὅταν ἢ Ἑλλάς φθάσῃ εἰς τοιαύτην παράλυσιν, θὰ παύσῃ νὰ εἶνε ἐλληνικὴ καὶ θὰ ἐκπέσῃ εἰς φυλὴν ἀναξίαν τοῦ ἀρχαίου αὐτῆς μεγαλείου ἢ τῶν νέων αὐτῆς ἀξιώσεων ἐπὶ τῆς συμπαθείας καὶ τοῦ σεβασμοῦ τῶν ἐλευθέρων λαῶν τῆς γῆς. Ἄς ἐλπίσωμεν, καὶ τὴν ἐλπίδα ταύτην συμμερίζεται αὐτὴ ἢ Ἑλλάς, ὑπὲρ αὐτῆς τὴν πλήρη ἀναγνώρισιν τῶν ἐδαφικῶν ἀξιώσεων, ὧν τὸ βασιλεῖον καθίσταται ἄξιον διὰ τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος, τῆς εὐφυχίας τῆς καὶ τῆς ἀξιοσημειώτου προόδου ἣν ἐπέτελεσεν ὡς ἐλευθέρου κράτος. Ἐπὶ τοιαύτῃ δ' ἐπιτυχίᾳ εἴπερ τις καὶ ἄλλος ἤθελε χαρῇ ὁ λαὸς τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, ἐκείνοι δὴλα δὴ οὔτινες ἐπέδειξαν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν συμπάθειάν των καὶ τὴν ἀρωγὴν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἡρωϊκῶν αὐτῆς ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνων καὶ οὔτινες καὶ πάλιν θὰ ἐντείνωσι τὴν φωνὴν των καὶ θὰ τείνωσι τὰς χεῖράς των ὑπὲρ αὐτῆς, ἃν ἀποταθῇ πρὸς ἡμᾶς ζητοῦσα ἐνθάρρυνσιν καὶ βοήθειαν ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ κινδύνου.

ΚΑΡΟΛΟΣ TAKEPMAN

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ὁ ἐχθρὸς περὶ Βλαχοθανάση.

Ὁ δερβέναγος τοῦ Μαλανδρινίου εἶχε καταλύσει εἰς Πλέσσαν, ἀκολουθούμενος ὑπὸ ἐξήκοντα καὶ πλέον ὑπαδῶν, ὅτε ὁ προὔχων τοῦ χωρίου, ἐμφανισθεὶς περίτρομος, ἀνήγγειλεν εἰς αὐτὸν τὴν αἰφνιδίαν ἄφιξιν τοῦ Ἀνδρίτσου. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ διάσημος ἀρχικλέφτης περιήρχετο, ὡς ἀπόλυτος κύριος ἀνὰ τὴν Ρούμελην ὅλην, μὴ τολμῶντος οὐδενὸς ν' ἀντιπαραταχθῇ πρὸς αὐτόν. Τὰ μεγάλα κατορθώματά του, ἡ γενναιότης καὶ ἡ πολεμικὴ ὁρμὴ τῶν παλληκαρίων του, εἶχον ἀναγκάσῃ τοὺς τούρκους ν' ἀναγνωρίσωσι σιωπηλῶς τὴν ὑπεροχὴν του καὶ νὰ φέρονται πρὸς αὐτόν ὅπως πρὸς ἓνα αὐτοκέφαλον σωματάρχην, διὰ τὸν ὁποῖον δὲν ἴσχυον τὰ σουλτανικὰ φερμάνια. Διὸ ὁ δερβέναγος ἤδη κατεταράχθη πολὺ εἰς τὴν εἰδήσιν αὐτὴν τῆς παρουσίας του· ἐγνώριζεν αὐτὸν σπεύδοντα πάντοτε πρὸς ἀναζήτησιν τῶν δερβεναγῶν, ἀνυπόμονον εἰς ἐκδίκησιν τῆς δεδουλωμένης πατρίδος, ἀπληστον πάντοτε εἰς πολεμικὰς δάφνας καὶ δὲν ἡδύνατο νὰ πιστεύσῃ ὅτι τόρα, ἄνευ σοβαροῦ τινος λόγου, εἶχεν ἔλθῃ ἐκεῖ. Θέλων δὲ ἵνα προκαταλάβῃ τὰς διαθέσεις του, περιποιούμενος αὐτόν, ἐζήτησε ἵνα συνομιλήσωσι κατὰ μόνας, ἀναγνωρίζων δὴθεν τὴν θέσιν του.

— Σὺν θέλει ἃς ἔλθῃ· εἶπεν ἀδιαφόρως ὁ Ἀνδρίτσος.

Τῷ ὄντι ὁ δερβέναγος, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τεσσάρων ὑπαδῶν, ἐνεφανίσθη μετ' ὀλίγον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ προὔχοντος Καρκαμπελόγιαννου, ὅπου ὁ Ἀνδρίτσος κατέλυε μετὰ τοῦ Ἡλία Βιδαβιώτη καὶ τοῦ Βλαχοθανάση. Ἐνῶ δὲ ὁ δερβέναγος συνῆπτεν ὁμιλίαν περὶ διαφόρων πραγμάτων μετὰ τοῦ ἀρχικλέφτου καὶ ἐτρέπετο εἰς φιλικὰς πρὸς αὐτόν ἐξωμολογήσεις, οἱ ἀκόλουθοί του περιεργάζοντο ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν μετ' ἀκριθείας αὐτόν καὶ τὰ πιστὰ αὐτοῦ πρωτοπαλλήκαρα, εὐτυχεῖς διότι ἡδύναντο ν' ἀτενίσωσιν εἰς αὐτοὺς ἀφόδως, ὡς εἰς φίλους. Τὸ ἄγριον ὕψος τοῦ Ἀνδρίτσου καὶ τοῦ Ἡλία τὸ μεγαλοπρεπὲς παράστημα ἐκίνουν αὐτοὺς εἰς ἐκπλήξιν, ἐνῶ τοῦ Βλαχοθανάση ἄνδρικὴ καλλονή, ἡ ἐντελής κανονικότης τῶν μελῶν του ὅλων, οἱ γλαυκοὶ καὶ πλήρεις σοβαροῦ μυστηρίου ὀφθαλμοί, τὸ εὐρὺ ἡλιοκαὲς μέτωπον ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἄφθονον ξανθὴν κόμην του, μόλις λευκάζουσιν ποῦ καὶ ποῦ ἐκ τῆς ἡλικίας, ἔφερον αὐτοὺς εἰς ἄμετρον συμπάθειαν καὶ θαυμασμόν. Εἰς τὴν θέαν αὐτοῦ δὲν ἐτρέμαζον ὅπως εἰς τὴν θέαν τῶν δύο ἄλλων, ἀλλὰ

κατελαμβάνοντο ὑπό τινος ροπῆς πρὸς αὐτόν, ὑπό τινος αἰσθήματος καθυποτάσσοντος, εἰς πόθον ἵνα κλίνωσι γόνυ πρὸς αὐτόν, πρὸς τὴν μεγελοπρέπειαν δι' ἧς ἡ φύσις ἐπροίκισε τὸ ἄτομόν του ὁλόκληρον. Καὶ ἐφ' ὅσον ἡ διμιλία τῶν δύο ἀρχηγῶν παρετείνεται, τοσοῦτον ὁ Βλαχοθανάσης ἐπηρέαζε καὶ κατεκυρίευε τοὺς ἄλθκνους. Ὡστε ἓνας τούτων, ὁ Γετίμ. ἀγᾶς, χωρὶς νὰ συλλογισθῇ ἐνδεχομένην παρεξήγησιν καὶ τὰ κακὰ ὅσα ἡδύνατο ἐκ ταύτης νὰ προέλθωσιν, ἐπλησίασε λάθρᾳ τὸν ὑπερήφανον κλέφτην, νὰ τὸν θωπεύσῃ, νὰ τὸν ψεύσῃ καὶ μόνον κολακευόμενος. Ἐνῶ ὁμως ἔτεινε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ὤμου του, ὁ κλέφτης, ἐν τῇ πεπειραμένη αὐτοῦ γνώσει, πάντοτε ὑποπτευόμενος, τοὺς ἄλθκνους, ἐστράφη πρὸς αὐτόν ὀρμητικῶς, ἔτοιμος νὰ ἐλκύσῃ τὸ γαταγαῖνι.

— ὦ! ὄχι... ἐψιθύρουν ὁ Γετίμ, πτύσων πρὸ τοῦ ὀργίλου βλέμματός του κλέφτου καὶ ἐξακολούθων νὰ θωπεύῃ αὐτὸν ἐπὶ τοῦ ὤμου ἀπαλᾶ ἀπαλᾶ, ὡς κανένα τρυφερόν πτηνὸν τὸ ὁποῖον φοβεῖται τις μήπως συντριψῇ ὑπὸ τὰς χεῖράς του· ζηλεύω ἐγὼ τὸν καπιτάνιο.

Καὶ ἐν ἐλαφρᾷ καὶ ταπεινῇ στάσει, προσέθηκεν εἰς ὕψιστον τόνον καρδιάς ἐνθουσιώσεως διὰ τὴν λεβεντιάν:

— "Ἄν εἶχα τὴν μάνα μου, καπετάνιε, θὰ 'σ τὴν ἐδίνα νὰ μοῦ κάμῃς ἓνα τέτοιον ἀδερφό!..

Τοῦ Γκούγκας τὸ ἄθλον.

Καθ' ἣν ἐποχὴν ἦρχεν ἐν Τριπόλει ὁ Βελῆ πασᾶς, ἔτυχε ν' ἀπολυθῇ ὁ ἐν τῷ θηριοτροφείῳ τοῦ σεραγίου τρεφόμενος λέων. Οἱ φύλακες ἐκλείσαν εὐθὺς τὰς σιδηρᾶς πύλας ὅλας καὶ ὁ λέων περιερίσθη ἐν τῇ αὐλῇ, περιερχόμενος ἐλευθερός. Ἐπειδὴ ὁμως οὐδεὶς εὕρισκετο νὰ τὸν συλλάβῃ, ὁ Βελῆ πασᾶς διέταξε νὰ γνωστοποιηθῇ εἰς τοὺς ἐν ταῖς φυλακαῖς καταδικητούς ὅτι ὅστις τούτων ἠθελεν ἡδύνατο νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἐλευθερίαν του, δεσμεύων πάλιν ἐν τῇ διαμονῇ του τὸ θηρίον. Ὑπέσχετο δὲ συγχρόνως καὶ ἄλλην πλουσίαν ἀμοιβήν.

Μεταξὺ τῶν καταδικῶν εὕρισκετο καὶ ὁ Χρῆστος Γκούγκας, κατηγορούμενος ὅτι διὰ μιᾶς καὶ μόνης πυγμῆς ἐφόνευσεν ἐπίσημόν τινα τοῦρον ἐν τῇ ἀγορᾷ τῆς Γαστουνῆς. Ὁ Γκούγκας μόλις ἤκουσε τὴν προκήρυξιν τοῦ πασᾶ προσεφέρθη νὰ συλλάβῃ αὐτὸς τὸ θηρίον καὶ ἐζήτησε νὰ τῷ ἐτοιμάσῃσι δύο κριοὺς. Ἀφοῦ δὲ ἔφερον αὐτοὺς ἀνῆλθεν οὗτος ἐπὶ τῆς μάνδρας καὶ κύπτων κατὰ διαλείμματα, ἔρριπτεν ἐν τῇ αὐλῇ μεγάλα τεμάχια κρέατος, ἅτινα ὁ λέων κατεβόρχιζεν εὐθὺς, βουλιμιδῶν.

Ἐφ' ὅσον ὁμως τὸ θηρίον ἔτρωγε τοσοῦτον καὶ ἐξημεροῦτο. Ἡ ὀργίλιος ἀνορθωμένη χαίτη του,

μικρὸν κατὰ μικρὸν κατέπιπτεν ἥρεμος ἐπὶ τῶν νώτων· οἱ μυκτῆρες του δὲν ἀνεκινεῦντο πλέον οὐδ' ἐφύσων ἵνα μαρτυρήσωσι τὴν ἀθημονίαν του, οἱ μεγάλοι ὀφθαλμοὶ του, εἶχον χάσῃ τὴν αἱματώδη ἐκείνην χορίαν ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀντικατοπτρίζετο πρὶν τῆς ψυχῆς του τὸ μένος. Περιεφέρετο ἐδῶ κ' ἐκεῖ μετ' ἀγερῶχου μεγαλοπρεπείας, ἀργὰ βηματίζον, ἔρριπτε πρὸς τοὺς περίξ θεατάς, οἵτινες εἶχον συρρεῦση πολυάριθμοι ἐκεῖ, βλέμματα ἀδιάφορα ὡσεὶ οὐδὲ συλλαγίζόμενον αὐτοὺς καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐξέφερε τὸν βρῦν καὶ τρομώδη μυκηθμόν του.

Εἶχε καταφάγῃ καὶ τοὺς δύο κριοὺς κ' ἔτανυετο μηχανόμενον ἐπὶ τῶν ποδῶν του, ὡσεὶ ἵνα εὐρύνη περισσότερον τὸν στόμαχόν του ἥνοιγε δὲ χάσκον τὸ στόμα καὶ προέτεινεν ἐκτὸς τὴν γλῶσσαν, χορτασθῆν. Καὶ ἐνῶ ἤδη ὕψωνε τὸν πόδα, ραθύμως πλέον, ἵνα θραύσῃ τὴν ἐτέραν κεφαλὴν τοῦ κριοῦ ὁ Γκούγκας ἐπήδησεν αἰφνης εἰς τὴν αὐλὴν, ἔδραξεν ἰσχυρῶς τὴν χαίτην τοῦ θηρίου καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ τῶν εὐρέων νώτων του ἱπαστί.

— Τὸν ἄλυσο, μωρὲ παιδιά! τὸν ἄλυσο! ἐφώναζε πρὸς τοὺς θεατάς ζητῶν τὴν ἄλυσον ἵνα δεσμεύσῃ αὐτό.

Οἱ θεαταί, κατεχόμενοι ὑπὸ τρόμου καὶ συγκινήσεως ἐπὶ τῷ θεάματι, ἠτένιζον αὐτὸν ἀκίνητοι, μὲ ὀφθαλμοὺς ἀπλανεῖς, ὡσεὶ ἀποκρυσταλλωμένους, οὐδεμίαν ἄλλην αἰσθησιν ἔχοντες ἐν ἐνεργείᾳ εἰμὴ τὴν ὄρασιν. Διότι τὸ θηρίον, ἐκμανὲν ἐκ τοῦ βάρους τὸ ὁποῖον διὰ πρῶτην φορὰν τὴν ἡσθάνετο ἐπὶ τῶν νώτων του, ἐβρυχάτο στεντωρῶς ὥστε νὰ σείωνται τὰ περίξ κτήρια καὶ ἡγῇ ὡς ὑπὸ ἰσχυροῦ σεισμοῦ· ἐκάπαζε δὲ ὀρμητικῶς, ὡς ἵππος ἐν ἱπποδρομείῳ, περιτρέχον τὴν αὐλὴν, περιέστρεφε τὴν οὐρὰν τίπτον παταγωδῶς τὸν ἀέρα, ἀνέτεινε πρὸς τὰ πλευρὰ τὴν κεφαλὴν, ἐκλινεν ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδῶν καὶ ἀνετινάζετο ἐμπρὸς καὶ ὀπίσω αἰφνης, προσπαθοῦν νὰ ρίψῃ τὸ βάρος ἀπ' ἐπάνω του. Ἀλλ' ὁ Γκούγκας ἔμενεν ἐπὶ τῶν νώτων αὐτοῦ ἀκλόνητος, συσφίγγων τοὺς πόδας περὶ τὰ πλευρὰ καὶ κρατῶν διὰ τῶν στιβαρῶν βραχιόνων του τὴν πλουσίαν χαίτην τοῦ θηρίου. Οἱ θεαταί, οἵτινες μὲ τὸ πρῶτον ἄλμα τοῦ Γκούγκας ἐν τῷ αὐλῇ τὸν ἐθεώρησαν καὶ ἀπολεσθέντα, ἤδη ἐκ τῆς παρατεινομένης πάλης συνερχόμενοι ὀλίγον, περηκολοῦθουν τὸ φοβερόν ὅσον καὶ μεγαλοπρεπὲς σύμπλεγμα καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῇ ὑπερβολικῇ φρίκῃ των, τὴν ἀνυπότακτον τοῦ ἑλληνος ρώμην καὶ τὴν ἡρεμίαν μεθ' ἧς ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ θηρίου, ὡς νὰ ἐκάθητο ἐπὶ ἐνὸς ἵππου.

Τὸ θηρίον ἤδη, ἐξηντλημένον ἐκ τοῦ μακροῦ καλπασμοῦ καὶ τῆς πάλης, ἐστάθη αἰφνης ἀσθμαίνον θορυβωδῶς. Ἐρχισε δὲ ἐν τῇ λύσει του νὰ

περιστρέφεται περιέαυτό, ὡς ροδάνι, μετὰ ταχύ-
τητος ἀνεμοστροβύλλου, ἐλπίζον οὕτω ν' ἀπαλλα-
γῇ τοῦ βάρους του. Ὁ Γκούγκας ἐβλεπεν ἤδη τὸ
ἔδαφος φεῦγον κάτωθεν του καὶ τὰ λιθάρια, τοὺς
χάλικας, τὰ τεμάχια τοῦ ἀχύρου καὶ τῶν ξύ-
λων, πᾶν ὅ,τι ὑπῆρχεν ἐν τῇ αὐλῇ, συγχέομενα
εἰς κύκλον ἕνα, περιδινόμενον ἀδιακόπως ἤρχισε
νὰ αἰσθάνηται ζάλην ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ προέ-
βλεπεν ὅτι ὀλίγον ἀκόμη ἂν ἐξηκολούθει τὸ θη-
ρίον τὴν περιστροφὴν του θὰ ἐπιπτεν ἀναίσθητος
χαμαί.

— Ρίχτε μου, μωρέ, τὸν ἄλυσσο! ἐφώναξε
πάλιν διὰ βροντώδους κραυγῆς.

Εἰς τῶν θεατῶν ἔρριψε τότε τὴν ἄλισσον ἄνω-
θεν τῆς μάνδρας. Ὁ Γκούγκας ἔλαβεν αὐτὴν
καὶ περιέβαλε διὰ τοῦ χονδρῶ καὶ ἰσχυροῦ
κλοιοῦ τὸν λαϊμόν τοῦ θηρίου ἔδωσε δὲ τὸ ἄλλο
ἄκρον εἰς σιδηροῦν τινα πάλον, ὑψούμενον ἐν τῇ
αὐλῇ. Εἶτα ἀναγκάσας αὐτὸ νὰ στραφῇ περὶ
τὸν πάλον ἀρκετὰ, μέχρις οὗ ἡ κεφαλὴ του
ἀρμοσθῇ ἰσχυρῶς πρὸς αὐτόν, ἐπήδησεν αἰφνης
πρὸς τὰ ὀπίσω. Καὶ μέχρις οὗ τὸ θῆριον, ἀν-
τιθέτως περιστρεφόμενον, δυνήθη νὰ ἐκτυλίσξῃ
τὴν ἄλισσον ὁ Γκούγκας ἦτο μακράν, ἐπευφη-
μούμενος ὑπὸ τοῦ πλήθους ὁλοκλήρου.

— 'Εσὺ 'σαι τὸ ἀσπᾶνι, ὁρὲ Γκούγκα, σήμερ·
εἶπεν ὁ Βελῆ πασᾶς ὅτε τὸν ἔφερον πρὸς αὐτόν·
θαυμάζων τὴν λεοντώδη τῶντι κεφαλὴν του μὲ
τὸ χονδρῶς ἐρριτιδωμένον μέτωπον, τοὺς αἰμα-
τώδεις ὀφθαλμούς, τὴν ὑπερτραφῆ ρίνα, τὰς ψα-
ρᾶς καὶ ἀνυποτάκτους τρίχας τῆς κόμης του
καὶ ἐκπληττόμενος πρὸ τῶν προεχόντων μόνων
τῶν βραχιόνων του, τοῦ ἰσχυροῦ καὶ πλατέος
αὐχένος, τῶν στιβαρῶν καὶ καταστρογγύλων
κνημῶν καὶ τοῦ ὑπερφυοῦς παρκαστήματός του
δλου, ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν—τί θέλεις νὰ
τοῦ χαρίσω, ὁρὲ;

— Τὴ λευθεριά, πασᾶ μου· ἀπήντησεν οὕτως
ταπεινοφρόνως.

— Αὐτῆνε τὴν ἔχεις, ὁρὲ· μὰ τί ἄλλο;...
θέλεις χρυσάφι;

— Μπᾶ... ἀπήντησεν ὁ Γκούγκας κᾶπως πε-
ριφρονητικῶς· ἐγὼ φτωχὸς ὕεννήθηκα, φτωχὸς
θὰ πεθάνω...

— Μὰ γύρεψε κατὶ!.. ἐκραύγασεν ἐντόνως ὁ
Βελῆς, στενωχωρούμενος διὰ τὴν ἀδιαφορίαν ἐκεί-
νην τοῦ ὑπηκόου του· λέγε καὶ θὰ γένη
ὅ,τι πῆς.

— Πασᾶ μου, σὺν θέλεις, θὰ σοῦ γυρέψω νὰ
δώσης λευθεριά 'ς τοὺς χριστιανούς πῶχης 'ς τῆς
φυλακῆς.

Ὁ Βελῆ πασᾶς ἠναγκάσθη ἐκὼν ἄκων νὰ
τηρήσῃ τὸν λόγον του. Ἐκατὸ καὶ πλέον Ἑλ-
ληνες, ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν στενάζοντες ἐν ταῖς
ὑπογείοις τρώγλαις τοῦ σεραγίου τῆς Τριπό-
λεως, ἀφέθησαν ἐλεύθεροι τὴν ἐπομένην ἡμέραν

καὶ ὁ Γκούγκας ἐπέστρεψεν εἰς Γαστούνην, λίαν
εὐχαριστημένος διὰ τὸ ἄθλόν του...

Σουλιωτικὴ ἀπάθεια.

Κατὰ τὴν δευτέραν πολιορκίαν τοῦ Μεσο-
λογγίου, ἐνῶ οἱ Σουλιῶται, ὅλοι σχεδόν, ἔμενον
φρουροὶ τῆς κινδυνευούσης πόλεως ὑπὸ τὴν ἀρχη-
γίαν τοῦ Κίτσου Τζαβέλλα, εἶχον ἀποστείλει
τὰς οἰκογενεῖας των εἰς Κελάμεν. Μαζὶ μὲ αὐτὰς
ὡς ἀρχηγῆτρια γυνὴ κατὰ τὰ Σουλιωτικὰ
ἔθιμα ἦτο καὶ ἡ Δέσπω, ἡ γυνὴ τοῦ Φώτου Τζα-
βέλλα. Τὴν ἡμέραν τοῦ Μεγάλου Σαββάτου
ἦλθεν εἰς αὐτὰς ἡ ἀγγελία ὅτι κατὰ τινα ἐξο-
δὸν ἐκ τῶν τειχῶν, ἐφρονεύθησαν ὁ Κίτσος καὶ ὁ
Ζυγούρης Τζαβέλλας, οἱ δύο υἱοὶ τῆς Δέσπως.
Αἱ Σουλιώτισσαι εὐθὺς ἤρχισαν τοὺς κοπιτοὺς
καὶ τοὺς θρήνους, προεξαρχέουσης τῆς γηραιᾶς
μητρὸς καὶ ἐτράπησαν εἰτα εἰς τὰ μυρολόγια,
ἐκθειάζουσαι τὰς πολεμικὰς καὶ σωματικὰς ἀρε-
τὰς τῶν φρονεθέντων.

Αἰφνης μέσῳ τῆς γενικῆς ἐκείνης καταπτώ-
σεως, ἠνορθώθη εὐθυτενὴς ἡ Δέσπω, ἐσπόγγισε
τοὺς ὀφθαλμούς καὶ διὰ φωνῆς ὑποτρεμούσης
ἄλλ' ἐπιτακτικῆς·

— Πάψτε πιά τὰ κλάυματα, ὁρὲ· ἐφώναξε
πρὸς τὰς θρηνοῦσας· ἐκεῖνοι ἐπῆγαν συνοδείᾳ
τοῦ Χριστοῦ... σηκωθῆτε νὰ βάψουμε τ' αὐγὰ
μας μπὰ καὶ μᾶς τελίψῃ ὁ Θεός!...

Καὶ διὰ μεγάλης ψυχραιμίας ἤρχισε πρώτη
νὰ ἐτοιμάζῃ τὰ πρὸς βαφὴν τῶν ὠν χρήσιμα.
Αἱ ἄλλαι γυναῖκες, αἰδούμεναι ἐκ τῆς ἀπα-
θείας αὐτῆς, τῆς περισσώτερον τῶν ἄλλων ὄλων
τρωθείσης διὰ τοῦ φόνου τῶν δύο ἀδελφῶν καὶ
παρακινούμεναι ἐκ τοῦ παρδείγματός της ἤρ-
χισαν νὰ ἐγείρωνται, ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην,
καὶ ν' ἀσχολῶνται εἰς τὴν ἐργασίαν προθύμως,
μὴ παύουσαι ὁμῶς νὰ ἐκφέρωσιν ἀπὸ καιροῦ
εἰς καιρὸν καὶ κανένα στεναγμὸν ἐπὶ τῇ ἀνα-
μνήσει τῶν φρονεθέντων.

Ἐνῶ ὁμῶς ἐτι ἡσυχολοῦντο περὶ τὴν βαφὴν
τῶν ὠν, ἐτέρᾳ ἀγγελίᾳ κατέφθασεν, ὅτι οὐδεὶς
τῶν ἀδελφῶν ἐφρονεῖθη, παρὰ μόνον ὁ Ζυγούρης
ἐπληρώθη ἰλαφρῶς εἰς τὴν χεῖρα. Αἱ γυναῖκες
ἠγαλλίασαν ὅλοι, ἐκτραπεῖσαι ἐν τῇ ἀμέτρῳ
χαρᾷ των, εἰς περιφρονητικὰς ὕβρεις κατὰ τῶν
Τούρκων. Καὶ ἡ Δέσπω χαμογελῶσα, εὐτυχῆς διὰ
τὸ νέον ἄγγελμα, ἐγονυπέτησε μέσῳ τοῦ ἡμί-
λου καὶ ἀνατείνασα τὰς χεῖρας, ἐψιθύρισε μετὰ
συντριβῆς καὶ ἀποφασιστικότητος σταθερᾶς.

— Χριστέ μου, σ' εὐχαριστῶ πού μοῦ τοὺς
φύλαξες πάλι... μὰ ἐγὼ πάντα ξεγραμμένους
τοὺς ἔχω!...